

of the next kharif crop and of edible oil to 10 000 tonnes per month. Thank you

Need to develop "Satyagraha Chhawani" at Ghatkopar in Eastern Bombay as a national memorial

SHRI SUBRAMANIAN SWAMY (Uttai Pradesh) : Madam Deputy Chairman, in Ghatkopar, an eastern suburb of Bombay, there is a place called "Satyagraha Chhawani" which has been associated with our freedom struggle and which has been the venue of numerous satyagrahas and meetings prior to 1947. This is a place of great sentiment to the citizens of Ghatkopar, Bombay. Since last many years, Madam, this place has been totally neglected and even flag-hoisting on the Independence Day has become impossible because this area is being used as a place of public convenience.

Madam, the citizens of Ghatkopar are very much agitated by this total neglect of this historic place and they are demanding that this place should be converted into a Rashtriya Samarak.

Madam, since one minute past midnight of this Independence Day, a satyagraha has been started at this place by a prominent citizen, Shri Nautam S. Mehta, to demand that this place be developed into a Rashtriya Samarak. The Central Government should immediately intervene and see that this historic place associated with our freedom movement is properly developed.

THE DEPUTY CHAIRMAN : Yes, Mr. Ansari.

Crisis facing the handloom weavers

श्री मुहम्मद अमीन अंसारी (उत्तर प्रदेश) : काविले एताराम डिप्टी चेयरमैन साहिबा, इससे पहले कि मैं आपके सामने हडलूम बुनकरों का हालेजार पेश कर मुतासिव मालूम होता है कि इसकी शुरुआत गालिव के इस शेर से करें :

तेरे वादे पर जियें हम,

तो यह जान झूठ जाना,
कि खुशी से मर न जाते
जो एतवार होता ।

आज पूरे मुल्क के बुनकर जिन हालात से गुजर रहे हैं अब कोई ढकी-छिपी बात नहीं रह गयी । मुल्क में रेशम में कमी और दामों में दुगने से ज्यादा इजाफे की हालत और फिर हुकुमत के जरिये बार-बार यकीन दहानियों के बावजूद कोई मुस्तकिल हल न निकलना, मुल्क के बुनकरों को मायूसी की गहराई में डुबोये दे रही है ।

वाली मकाम अगर इस बवत फौरन सस्ते दामों पर रेशम का इंतजाम न किया गया तो लाखों बुनकर बेरोजगारी और भुखमरी का शिकार हो जायेंगे । मैं आपके जरिये हुकुमत की तवज्जो इस गैर मामूली मसले की तरफ ख़ासतौर पर दिलाना चाहता हूं कि हडलूम और पावरलूम खतों के बाद दूसरी सबसे बड़ी सनत है । इसलिए अगर इसमें लगे हुए मेहनतकश मजदूर भुखमरी का शिकार हो जायेंगे तो डर है लोगों के बहकावे में आकर कहीं पश्चिमी देशों के सनतों इन्कलाब की राहों पर न निकल जायें और बकौल अल्लामा इकबाल :

जिस खेत से दहकों को मयस्सर न हो रोटी,

उस खेत के हर खोश-एगन्दुम को जला दो ।

पर अमल न करने लगे । जैसा कि मैं पहले भी बता चुका हूं कि सिर्फ उत्तर प्रदेश में 65 हजार से ज्यादा हथकरघे रेशम के काड़े तैयार करने में लगे हुए हैं जिससे लगभग 5 लाख बुनकर अपना

[श्री मुहम्मद अमीन अंतारी]

रोजो कमाते हैं। इस वक्त वाराणसी व जिला आजमगढ़ में ताने के लिए 20/22 + 18/20 और बाने के लिए 16/18 डिनेर कर्नाटक रेशम और बाने के लिए 19/21 + 20/22 ग्रेड-ए शिवाई रेशम की जरूरत पड़ती है। साल भर में 1800 टन रेशम सिर्फ यू.पी. को चाहिये सरकार बंदोबस्त करे। सुना जा रहा है कि सेंट्रल सिल्क बोर्ड सिल्क उद्योग की तरक्की और विकास के लिए 5500 करोड़ रुपये का बजट बनाया है। हमारी मांग है कि 2500 करोड़ रुपये का हिस्सा यू.पी. को मिलना चाहिए।

मैडम डिप्टी चैयरमन साहिबा, पिछले महीनों सिगाई सिल्क इम्पोर्ट किया गया। इसमें वाराणसी के आल इंडिया हैडलूम निक्स मार्किटिंग सोसाइटी को 5 टन, राष्ट्रीय हथकरघा विकास निगम को 8 टन रेशम दिया गया। मगर गरीब करघा वालों को यह रेशम नहीं मिला और 5 टन रेशम यू.पी. हैडलूम कारपोरेशन को, इन तीनों को इस शर्त पर दिया गया था कि उन गरीब बुनकरों को सवा सात सौ रुपये फी किलो के भाव से दिया जाये। मगर हैडलूम कारपोरेशन के भोदाम में आज भी 5 टन रेशम मौजूद है। लेकिन पूंजीपति सेठ साहूकारों के दबाव में आकर गरीब बुनकरों को रेशम तकलीफ नहीं किया गया। ये बुनकर दुश्मन पालिसी की जिदा मिसाल है। इस सिलसिले में मेरी पुरजोर अपील है कि भारत सरकार चाहे इम्पोर्ट करके या किसी और तरीके से बुनकरों को जल्द से जल्द 700 रु. फी किलो के हिसाब से रेशम मुहय्या कराने का इंतजाम करे। हैडलूम पावर लूम बुनकर

..... इसको मैं बक्त की कमी के कारण छोड़ देता हूं, लेकिन मैं तबज्जह दिलाना चाहूंगा कि इनकी हालत बड़ी खराब है। दो करोड़ लोग इस हथकरघे व पावरलूम सन्नत (उद्योग) में लगे हुए हैं और आज बड़ी परेशानी की हालत में हैं। और बातें मैं बाद में रखूंगा। लेकिन यह कहना चाहता हूं कि हैडलूम पावरलूम बुनकर जो सूत, टेरोकोट, टेक्सचराइड, बगैरह का कपड़ा तैयार करते हैं उनकी भयानक हालत और एन. टी. सी. और यू. पी. स्टेट स्पिनिंग मिल्स फेडरेशन यू. पी. हैडलूम कारपोरेशन, व यू.पी. सी.ए. कानपुर के भ्रष्टाचार और बुनकरों के प्रति उनकी दुश्मनी को मुलजाने के लिए मैं हाउस में फरियाद करता हूं। मुझे उम्मीद है कि इस हाउस में मैंने जिन बातों को रखा है उनको अमली जामा पहनाया जाएगा। हिन्दुस्तान भर के रेशम उद्योग और सूत के उद्योग में लगे लोगों की नजरें आप की तरफ लगी हुई हैं उम्मीद है हाऊस के आपके जरिये उनको इंसाफ मिलेगा और उनकी रोजी-रोटी का कोई रास्ता निकलेगा।

†[شری محمد امین انصاری (اترپردیش):

قابل احترام ڈپٹی چیرمین صاحبہ اس سے پہلے کہ میں آپ کے سامنے ہیڈلوم ریشم بنکروں کا حال زار پیش کروں مناسب معلوم ہوتا ہے کہ اس کی شروعات غالب کے اس شعر سے کروں :

ترے وعدے پر جئے ہم یہ جان جھوٹ، جانا کہ خوشی سے مر نہ جائے جو اعتبار ہونا۔

†[] Translation in Arabic Script.

آج پورے ملک میں بنکر جن حالات سے گزر رہے ہیں وہ اب کوئی ڈھکی چھپی بات نہیں رہ گئی ملک میں ریشم کی کمی اور داموں میں دو گنے سے زیادہ اضافہ کی حالت اور پھر حکومت کے ذریعے بار بار یقین دہانیوں کے باوجود کوئی مستقل حل نہ نکلا۔ ملک کے بنکروں کو مایوسی کی گہرائی میں ڈبو دے رہی ہے۔

عالی مقام۔ اگر اس وقت فوراً سستے داموں پر ریشم کا انتظام نہ کیا تو لاکھوں بنکر بے روزگاری اور بھکمری کا شکار ہو جائیں گے۔ میں آپ کے ذریعے حکومت کی توجہ اس غیر معمولی مسئلے کی طرف خاص طور سے دلانا چاہتا ہوں کہ ہینڈلوم اور پاورلوم کھیتی کے بعد دوسری بڑی صنعت ہے اسلئے اگر اسمیں لگے ہوئے محنت کش مزدور بھکمری کا شکار ہو جائیں گے۔ توڑ رہے لوگوں کے ہم کاوے میں آکر کہیں پشچمی دیشوں کے صنعتی انقلاب کی راہوں پر نہ نکل جائیں اور بقول علامہ اقبال :

جس کھیت سے دھقان کو میسر نہ ہو روٹی اس کھیت کے ہر خوشع گندم کو جلا دو
پر عمل نہ کرنے لگیں۔ جیسا کہ میں پہلے بھی بتا چکا ہوں کہ صرف اتر پردیش میں ۶۵ ہزار سے زیادہ ہتہ کرگھا ریشم کے کپڑے تیار کرنے میں لگے ہوئے ہیں۔ جس سے لگ بھگ ۵ لاکھ بنکر اپنی روزی کما سکتے ہیں۔ اس وقت وارانسی وضع اعظم گڑھ میں تانے کے لئے ۲۰/۲۲ + ۱۸/۲ اور بانے کیلئے ۱۶/۱۸ ٹینر

کرناٹک ریشم اور بانے کیلئے ۱۹/۲۱ + ۲۰/۲۲ گریڈ آئے۔ شنگائی ریشم کی ضرورت بڑھتی ہے۔ سال بھر میں ۱۸۰۰ ٹن ریشم صرف یو۔پی۔ کو چاہئے۔ سرکار بندوبست کرے۔ سنا جا رہا ہے کہ سینٹرل سلک بورڈ سلک ادھیوگ کی ترقی اور وکاس کیلئے ۵۰۰ کروڑ کا بجٹ بنایا ہے۔ ہماری مانگ ہے کہ ۲۰۰۰ کروڑ کا حصہ یو۔پی۔ کو ملنا چاہئے۔

میلم دہلی صاحبہ۔ پچھلے مہینوں میں شنگائی سلک امپورٹ کیا گیا۔ اسمیں وارانسی کے آل انڈیا ہینڈلوم نیرکس مارکننگ سوسائٹی کو پانچ میٹرک ٹن ریشم دیا گیا۔ مگر غریب کرگھا والوں کو یہ ریشم نہیں ملا اور وہ میٹرک ٹن ریشم یو۔پی۔ ہینڈلوم کارپوریشن کو اور راشٹرہ ہتہ کرگھا نگم کو ان کنیوں کو اس شرط پر دیا گیا تھا کہ ان غریب بنکروں کو سو سات سو روپے فی کلو کے بھاؤ سے دیا جائے۔ مگر ہینڈلوم کارپوریشن کے گودام میں آج بھی ۵ ٹن ریشم موجود ہے۔ لیکن پونجی بتی سیٹھ ساھوکاروں کے دباؤ میں آکر غریب بنکروں کو ریشم تقسیم نہیں کیا گیا۔ یہ بنکر دشمن پالیسی کی زندہ مثال ہے۔

اس سلسلے میں میری برزور اپیل ہے کہ بھارت سرکار چاہے امپورٹ کر کے یا کسی اور طریقے سے بنکروں کو جلد از جلد ۷۰۰ روپے فی کلو کے حساب سے ریشم مہیا کرانے کا انتظام کرے۔ ہینڈلوم اور پاورلوم بنکروں کی حالت سدھارنے پر توجہ دے۔ اس کو میں وقت کی کمی کی

وجہ سے چھوڑ دینا ہوں پھر وقت ملے گا تو پیش کرونگا لیکن میں توجہ دلانا چاہتا ہوں گا۔ کہ ان کی حالت بڑی خراب ہے۔ دو کروڑ لوگ اس ہتھ کر گئے و ہاورلوم صنعت (ادیوگ) میں اگے ہوئے ہیں اور آج بڑی پریشانی کی حالت میں ہیں۔ اور باتیں میں بعد میں رکھوں گا۔ لیکن یہ کہنا چاہوں گا کہ ہینڈ لوم پاور لوم بنکر جو سوت-پیری کلڈ ڈکسٹرائز وغیرہ کا کیڑا بناتے ہیں انکی بھیانک حالات پیدا ہو گئی ہے۔ این-ٹی-سی۔ اور یو پی اسٹیٹ اسپننگ ملز فیڈریشن۔ یو پی ہینڈلوم کارپوریشن۔ کانپور کے بھرشاچار اور بنکروں کے پرتی انکی دشمنی کو سلجھانے کیلئے میں ہاؤس میں فریاد کرتا ہوں۔ مجھے امید ہے کہ اس ہاؤس میں میں نے جن باتوں کو رکھا ہے۔ انکو عملی جامہ پہنایا جائیگا۔ ہندوستان جرمن کے ریشم ادیوگ اور سوت ادیوگ کیڑا صنعت میں لگے لوگوں کی نظریں آپ کی طرف لگی ہوئی ہیں امید ہے ہاؤس کے اور آپ کے ذریعے انکو انصاف ملے گا۔ اور انکی روزی روٹی کا راستہ نکلے گا۔

Devastating Floods in Assam

SHRIMATI BIJOYA CHAKRAVORTY (Assam) : Madam, the situation in Assam due to floods is devastating. From Sadiya in the eastern part of the Assam to Dhubri in the western part, the Brahmaputra and its tributaries have inundated vast areas of the State. Even Guwahati which is situated on a high area is also under heavy flood waters and there is no connection to Guwahati from the rest, of the State. Road and rail communications have been

completely disrupted. Madam, almost all the bridges are threatened, not to speak of highways. Flood hit Assam for 20 successive days. Entire 18 districts are under flood waters. This is the fourth successive wave of flood. Devastation is unprecedented. I do not like to count the number of dead men and cattle. Those who are surviving cannot last longer as they have lost both their homes and hearths. Foodstock is not available. Such is the devastation of floods that the entire paddy fields of the State are under flood waters. An incessant rain is still continuing and there is no chance of its stoppage and there is no chance of the sun within a day or two. The entire summer paddy, that is, Ahu, is completely washed away. As the paddy fields are under water there is no chance of winter paddy crops in the State. The transplanted seedling have been washed away by the floods.

The food situation, as stated by the Chief Minister of Assam. Shri Profula Kumar Mohunta, is very acute. As he said on the 20th August, food for only 20 days is available in the State. That means, by the 12th September there will be no food left for the people of Assam. So it is an acute situation. It is a very alarming situation. Moreover, only 15 per cent of the people of Assam rely on the food sent through the Food Corporation of India. The rest 85 per cent of the people get their food from their own paddy field? So the people in general have nothing to rely upon.

There is an almost famine like situation in Assam. Forty thousand tonnes of rice earlier sent to Assam every month is also being reduced. The Assam Government sent an SOS message to the Centre to send 25,000 tonnes rice urgently. But no positive step towards this has been taken. Madam, the situation is so grave that at any time people will drop dead if this amount of rice is not sent. The Central Government is simply showing a brazen face. They seem to be simply silent onlookers. They have no sympathy for the